

DESCOPERIRI ARHEOLOGICE DIN ZONA AȘEZĂRII GETICE DE LA FLORIILE (JUD. CONSTANȚA)*

DE

COSTEL CHIRIAC, CONSTANTIN ICONOMU

Una din cele mai importante așezări fortificate getice din Dobrogea se află în vecinătatea satului Floriile, comuna Aliman, jud. Constanța (fig. 1). Mai exact, această stațiune este amplasată la circa 1,5 km sud-sud-vest de ruinele satului Adâncata și la 3-3,5 km est de localitatea Floriile, pe platoul nordic al dealului Dedibal, la punctul numit „Dealul Cișmelei”¹ (fig. 2). Deși această așezare fortificată cu valuri de pământ ocupă o suprafață însemnată ce măsoară mai multe zeci de hectare, ea nu a beneficiat încă de săpături arheologice, din acest sit fiind doar recoltate ocazional monede, fragmente ceramice, unelte de fier etc. Din vecinătatea așezării fortificate provin, prin descoperiri întâmplătoare, inventarele a două morminte getice despre care nu știm dacă au fost recuperate integral și nimic în ceea ce privește circumstanțele în care au ieșit la iveală, dar care credem că vor fi făcut parte din necropola acestei stațiuni arheologice. Întrucât obiectele provenite din cele două morminte prezintă o oarecare importanță, le vom prezenta detaliat.

Din primul mormânt de la Floriile, au fost recuperate două categorii de obiecte. Prima, ce conține piese depuse ca ofrandă sau cu ofrande, numără doar o strachină mică, de factură grecească. Din a doua categorie, ce cuprinde piese de podoabă sau accesorii de îmbrăcăminte, s-au recuperat o verigă mare, cu noduri, o verigă mică, o fibulă, un inel fragmentar și o mărgică din pastă de sticlă cu măști umane. Iată pe larg analiza fiecărui obiect din acest mormânt: strachina grecească, ce măsoară 10,2 cm diametru și 3,7 cm înălțime, are umărul arcuit și buza înclinată spre interior. Baza circulară reliefată este ușor adâncită iar ca particularități este de reținut absența firnisului precum și pasta de culoare roz (fig. 3/1). Un exemplar similar descoperit la Atena, acoperit cu firnis negru și roșu, a fost datat în jurul anului 325 î.e.n.² În necropola getică de la Enisala, din secolul al IV-lea î.e.n., s-au descoperit și străchini de factură grecească de mici dimensiuni, cu sau fără firnis, similare ca formă cu exemplarul de la Floriile³. Din categoria obiectelor de podoabă și accesorii de îmbrăcăminte enumerăm și o verigă de bronz cu noduri. Veriga, de formă ovală în secțiune, prezintă amplasate pe circumferință trei grupe a câte trei noduri așezate la intervale egale. Diametrul exterior al piesei este de 6,1 cm și cel interior de 5,3 cm, iar grosimea maximă de 0,5 cm. Veriga, ce prezintă patină verde, a fost ruptă din vechime (fig. 3/3).

Acest tip de verigă numit impropriu „brățară” a fost considerat de unii specialiști drept pandantiv, piesă de centură utilizată la prinderea acesteia cu o pafta sau cârlig, ori accesoriu pentru suspendarea ofrandelor în

* Autorii adresează mulțumiri și cu acest prilej domnului Ionel Matei din București care ne-a încredințat aceste piese pentru publicare.

¹ M. Irimia, *Unelte de fier din așezarea getică fortificată de la Adâncata (comuna Aliman, jud. Constanța)*, în *Pontica*, XXXI, 1999, p. 73; idem, *Outils de fer du site gète fortifié d'Adâncata (comune d'Aliman, dép. de Constanța)*, în *Civilisation grecque et culture antique périphérique. Hommage à Petre Alexandrescu à son 70e anniversaire*, București, 2000, p. 102.

² Brian A. Sparkes, Lucy Talcott, *The Athenian Agora*, XII, *Black and Plain Pottery*, 1, Princeton-New Jersey, 1970, nr. 841, p. 296.

³ G. Simion, *Despre cultura geto-dacă din nordul Dobrogei în lumina descoperirilor de la Enisala*, în *Peuce*, II, 1971, p. 125, fig. 26/d și 30/c.

temple și sanctuare. În acest context este de subliniat și faptul că, diametrul interior mic și greutatea lor mare face dificilă utilizarea acestora ca brățări⁴. Descoperirea unei forme de turnat verigi cu noduri, în cetatea greacă de la Olbia, datată în secolele IV-III î.e.n., dovedește faptul că aceste piese au fost inițial produse în mediul grecesc de unde au fost difuzate în lumea tracică, daco-getică și scito-sarmatică⁵. Originea grecească a acestor verigi este confirmată și de descoperirea unei piese cu trei grupe de noduri într-un mormânt dublu de înhumare din secolul al IV-lea î.e.n., de la Constanța, considerat drept grecesc⁶, deși nu poate fi exclusă producerea unor replici în mediul autohton, inclusiv în Dacia⁷. Cea mai timpurie verigă cu noduri a apărut în necropola getică de la Telești-Drăgoești, datată în secolul al VI-lea î.e.n.⁸. Aceste piese vor circula, în mod obișnuit, până către sfârșitul mileniului I î.e.n. pentru ca, ulterior, să fie întâlnite doar în mediul dacilor liberi din Moldova până în secolul al III-lea e.n.⁹. Clasificarea acestor verigi după aspectul și numărul nodurilor amplasate pe inel au permis datează mai exactă a tipurilor și variantelor. Astfel, după I. Glodariu, exemplarul de la Floriile aparține tipului I, ce cuprinde verigi pe al căror inel nodurile sunt dispuse la distanțe mari, grupate câte unul, două sau trei în același loc¹⁰. La rândul său, Emil Moscalu a clasificat verigile de felul celei de la Floriile în categoria brățărilor ornate cu grupe de noduri, numite de el butoni¹¹. Cele mai apropiate analogii pentru piesa de la Floriile se găsesc în necropolele din Dobrogea, acest tip fiind atestat la Murighiol¹², Enisala¹³, Bugeac¹⁴ și Constanța¹⁵. În Muntenia astfel de verigi au apărut în cetatea getică de la Albești¹⁶ și în necropola de la Stelnică-Grădiștea Mare¹⁷, ambele descoperiri fiind date în secolul al IV-lea î.e.n. În Moldova, verigi cu noduri se întâlnesc la Poiana¹⁸, Bărboasa¹⁹ și la Huși-Corni²⁰, încadrate cronologic în secolele IV-III î.e.n. În Transilvania, verigile au ieșit la iveală fir mare număr în așezări, cetăți și necropole, cele mai apropiate ca formă cu exemplarul de la Floriile fiind piesele de la Măgheruș²¹ și Ațel²², aparținând celei de a doua epoci a fierului. În acest context, amintim și descoperirile de verigi cu noduri de la Panaghiuriș

⁴ I. Glodariu, „Brățările” cu nodozități Latene târzii în Dacia, în *AMN*, XXI, 1984, p. 68-69; I. Glodariu, V. Moga, *Cetatea dacică de la Căpâlna*, București, 1989, p. 108.

⁵ I. Glodariu, *op.cit.*, p. 71; Em. Moscalu, *Piese de podoabă din mediul traco-getic și scitic. Inele și brățări ornate cu butoni*, în *ArhMold*, XIII, 1990, p. 151.

⁶ M. Irimia, *Un tip de brățară din a doua epocă a fierului la Dunărea de Jos*, în *Peuce*, VI, 1977, p. 73-75.

⁷ I. Glodariu, *op.cit.*, p. 71.

⁸ Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150.

⁹ *Ibidem*, p. 151.

¹⁰ I. Glodariu, *op.cit.*, p. 64.

¹¹ Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150-151.

¹² Ex. Bujor, *Săpăturile de salvare de la Murighiol*, în *SCIV*, 3-4, VI, 1955, p. 575-576, 578, pl. I/11; idem, *O geto-dakișskoi kul'ture v Murighiole*, în *Dacia*, II, 1958, p. 135-136, 141, fig. 7/11 unde necropola de la Murighiol a fost datată la sfârșitul secolului al IV-lea î.e.n.-prima jumătate a secolului al III-lea î.e.n.; idem, *Cu privire la începutul celei de a doua epoci a fierului în lumina cercetărilor de la Murighiol-Tulcea*, în *Peuce*, II, 1971, p. 131-134; Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150, fig. 1/18.

¹³ G. Simion, *op.cit.*, p. 118, fig. 31/g.; idem, *Les Gètes de la Dobroudja septentrionale du VIe au Ier siècle av.n.è.*, în *Thraco-Dacia*, I, București, 1976, p. 154-155, fig. 7, sus, dreapta.

¹⁴ M. Irimia, *Cimitirele de incinerare geto-dacice de la Bugeac-Ostrov*, în *Ponice*, I, 1968, p. 221, 231, fig. 31; idem, *La necropole getique de V^e-IVe siècles av.n.è. de Bugeac*, în *Inventaria Archaeologica*, E.A., București, 1986, R 94.

¹⁵ M. Irimia, *Un tip de brățară din a doua jumătate a epocii fierului la Dunărea de Jos*, în *Peuce*, VI, 1977, p. 73-75; Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150, fig. 2/17.

¹⁶ Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150.

¹⁷ N. Conovici, Gh. Matei, *Necropola getică de la Stelnică-Grădiștea Mare (jud. Ialomița)*, în *Materiale*, S.N., I, 1999, București, 2001, p. 40, 43, fig. 37/3.

¹⁸ M. Irimia, *op.cit.*, p. 73-75; Silvia Teodor, *Regiunile est-carpatice ale României în secolele V-II î.d.Hr.*, București, 1999, p. 251, fig. 65/2.

¹⁹ *Ibidem*, loc.cit.; Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150.

²⁰ Silvia Teodor, *Așezarea geto-dacică de la Huși-Corni*, în *Thraco-Dacia*, II, 1981, p. 186, 190-191, fig. 31/I.

²¹ Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 150, fig. 2/11.

²² I. Glodariu, *op.cit.*, p. 64, fig. 1/9.

(Bulgaria), din secolul al IV-lea î.e.n.²³ și cele din nordul Mării Negre²⁴, dintre care unele, de mici dimensiuni, au servit ca piese de harnașament. După câte s-a putut observa, verigile cu grupe de noduri pe inel sunt atestate în Dobrogea, în principal în secolul al IV-lea î.e.n., ca și altele și caielalte piese amintite, descoperite în România și țările învecinate, și ca atare exemplarul din mormântul nr. 1 de la Floriile va putea fi atribuit aceluiași secol. Tot în mormântul nr. 1 a apărut și o altă categorie de verigi, reprezentată de o mică piesă de bronz cu diametrul exterior de 2,4 cm și de 1,5 cm în interior. Pe circumferința exterioară se observă și restul cîciului de la tumare (fig. 3/5). Acest gen de verigă, asemănătoare cu cele cu noduri, având însă dimensiuni mai mici, a servit probabil ca piesă de îmbrăcăminte sau harnașament fiind atestată în necropola tumulară getică de la Enisala, din secolul al IV-lea î.e.n.²⁵. Din același mormânt de la Floriile provine și un inel de bronz, păstrat fragmentar, pe a cărui parte lătită se găsea un motiv decorativ care acum, din cauza coroziunii, nu mai poate fi identificat (fig. 3/4). Inele asemănătoare au apărut în necropolele getice de la Enisala, din secolul al IV-lea î.e.n.²⁶ și la Stelnică-Grădiștea Mare, tot din secolul al IV-lea î.e.n.²⁷ și în cimitirul de la Zimnicea, datat în intervalul secolelor V-III î.e.n.²⁸. Din mormântul nr. 1 de la Floriile provine și o fibulă de bronz de tip traco-getic, din care se păstrează arcul subțire de formă rombică în secțiune, resortul și piciorul. Lungimea maximă este de 7,7 cm și înălțimea maximă de 3,4 cm (fig. 3/2). Această fibulă aparține tipului Ia, din prima jumătate a secolului al IV-lea sau mijlocul secolului al IV-lea, dar din cauza stării ei fragmentare poate fi repartizată și variantelor Ib1 sau Ib2, ambele din secolul al IV-lea î.e.n.²⁹. În clasificarea lui Dragoș Măndescu, fibula de la Floriile aparține tipului I, subtipul I, ea fiind întâlnită și la Histria unde este din fir subțire și rotund în secțiune. Tipul I, subtipul I, se întâlnește la Dobrina, în contexte datate la mijlocul și sfârșitul secolului al V-lea î.e.n., și la Coțofeni din Dos, Stilari-Olinth, Misija, Krasnoe și Mezek (Bulgaria), unde sunt atribuite secolului al IV-lea î.e.n.³⁰.

Ultima piesă din mormântul nr. 1 este reprezentată de o mărgea cu trei figuri umane, confecționată din pastă vitrică, de culoare galbenă, străpunsă de un canal cilindric pe axul venical. Dimensiuni: diametru 2,7 cm; înălțimea 1,8 cm (fig. 3/5). De remarcat că mărgeaua este puternic deformată ca urmare a temperaturii ridicate create de arderea pe rug, ea fiind inclusă în inventarul mortului ca element de podoabă, existent în momentul incinerării. Piese similare se cunosc în mediul getic la Zimnicea³¹, Bunești³² și Greaca³³, unde sunt datate în secolele IV-III î.e.n., fiind probabil executate de meștrii sticlari de origine greacă. Aceste piese continuă seriile mai vechi, în culori diverse, care au circulat în bazinul estic al Mediteranei, pe coastele Africii de nord, în Italia, Grecia și în bazinul Mării Negre³⁴. După cum se poate observa, strachina grecească, veriga cu noduri, veriga mică și inelul pot fi datate cu precădere în secolul al IV-lea î.e.n., fibula în secolele V-IV î.e.n. și mărgea cu figuri umane în secolele IV-III î.e.n., etapa cronologică comună în care toate aceste piese se găsesc în secolul al IV-lea î.e.n., când apreciem că se datează și mormântul nr. 1 de la Floriile.

Cel de al doilea mormânt de la Floriile conține doar o mică strachină și două verigi de bronz cu noduri triple așezate la distanțe egale. Strachina mică lucrată cu mâna, din pastă cenușie-deschisă prezintă formă tronconică, o bază profilată adâncită în interior și marginea verticală prevăzută cu două șanțuri orizontale paralele. În pastă se observă, ca degresant, pietricele albe de calcar. Diametrul gurii este de 8,6 cm, diametrul bazei de 4,8 cm și înălțimea de 4,1 cm (fig. 4/1). În conformitate cu clasificarea ceramicii geto-dacice a lui Emil Moscalu, acest vas aparține tipului 10, varianta d1, ce cuprinde străchini cu marginea verticală

²³ Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 149, fig. 1/6.

²⁴ *Ibidem*, p. 149.

²⁵ G. Simion, *op.cit.*, p. 126.

²⁶ *Ibidem*, *loc.cit.*

²⁷ N. Conovici, Gh. Matei, *op.cit.*, p. 40, 43, fig. 38/1.

²⁸ A. D. Alexandrescu, *La necropole gète de Zimnicea*, în *Dacia*, N. S., XXIV, 1980, p. 51; Aurel Rustoiu, *Metalurgia bronzului la daci*, București, 1996, p. 109.

²⁹ V. V. Zirra, *Bemerkungen zu den Thraeco-Getischen Fibeln*, în *Dacia*, N. S., XL-XLII, 1996-1998, p. 34, 37.

³⁰ Dragoș Măndescu, *Fibula de schenă tracică - noi puncte de vedere*, în *SCIVA*, 51, 1-2, 2000, p. 78-79 și p. 82-86.

³¹ A. D. Alexandrescu, *op.cit.*, p. 103, fig. 52/8.

³² V. V. Bazarciuc, *Cetatea geto-dacică de la Bunești (jud. Vastui)*, în *SCIVA*, 34, 1983, 3, p. 296, fig. 21/3-5.

³³ V. Sârbu et alii, *Așezări din zona Căscioarele-Greaca-Prundu - milenii I î.Hr. - I d.Hr.*, p. 63, fig. 96/10.

³⁴ D. F. Grose, *The Toledo Museum of Art. Early Ancient Glass, Core-Farred, Rod-Formed and Cast Vessels and Objects from the Late Bronze Age to the Early Roman Empire, 1600 B.C. to A.D. 50*, New York, 1989, p. 71, 90, nr. 48-49.

ornamentată cu una sau mai multe linii incizate circular, pe partea exterioară a marginii. Acest tip se întâlnește la Histria, în prima jumătate a secolului al VI-lea î.e.n., la Alexandria între 550-450 î.e.n., la Cernica în a doua jumătate a secolului al V-lea, la Zimnicea, în intervalul 350-200 î.e.n., la Pietroiu-lalomîța și Brăilița la sfârșitul secolului al VI-lea-secolul al V-lea î.e.n.; a mai fost atestat și la Orbeasca de Sus, unde este datat în perioada 425-300 î.e.n., și la Albești, unde aparține perioadei dintre 400-300 î.e.n. La Coșofeni din Dos această strachină apare în perioada 375-350 î.e.n. și la Popești această variantă va continua până în secolul I î.e.n.³⁵ Din mormântul nr. 2 fac parte și două verigi de bronz cu noduri triple amplasate câte trei, la intervale egale, pe circumferința exterioară. Prima, ovală în secțiune, are diametrul exterior de 7,1 cm, și cel interior de 6 cm. Ceea ce o individualizează în grupul verigilor cu noduri este existența pe circumferința exterioară a unui ornament în relief, realizat încă de la turnare, în forma literei S cu capetele strânse, din acest punct de vedere, piesa fiind un unicat (fig. 4/4).

A doua verigă de bronz are aproximativ aceleași dimensiuni cu cea anterioară, nodurile triple fiind ceva mai mari. O îngroșare pe circumferința exterioară indică ciotul de la turnare. Dimensiuni: diametrul exterior 7,2 cm, diametrul interior 5,8 cm. În secțiune, veriga este plan-convexă, grosimea maximă fiind de 9 mm (fig. 4/3). Aceste două verigi, ca formă și ornamentație, sunt identice cu piesa din mormântul nr. 1, între acestea diferind doar dimensiunile. În cadrul inventarului acestui mormânt, strachina mică este mai puțin utilă pentru datare datorită circulației îndelungate a acestei forme, și ca atare vom lua în considerare numai verigile cu noduri care, fiind asemănătoare cu cea din mormântul nr. 1, aparține secolului al IV-lea î.e.n., cronologie valabilă și pentru mormântul numărul 2.

De la Floriile provine încă o verigă de bronz despre care nu știm dacă a fost găsită în necropola sau în așezarea fortificată. Întrucât prezintă importanță pentru stabilirea evoluției acestui obiectiv, o vom prezenta detaliat. Dimensiuni: diametrul exterior 4,7 cm; diametrul interior 3 cm, grosimea maximă 1,4 cm. Veriga, de formă ovală, este decontă pe partea exterioară cu trei șiruri continui de noduri sau globule, triple și paralele (fig. 4/2). Ceea ce caracterizează acest tip de verigă este modul de realizare a nodurilor care nu au fost obținute, așa cum se întâmplă de obicei la acest tip, prin turnare. Astfel, după ce, în prima fază, veriga a fost turnată, pe circumferința exterioară au fost săpate cu fierăstrăul de metal două șanțuri paralele care au împărțit suprafața exterioară în trei cordoane paralele. Perpendicular pe acestea, cu fierăstrăul de metal s-au practicat tăieturi dese la distanțe egale, rezultând trei șiruri paralele de cuburi care au fost rotunjite cu pila, obținându-se astfel mici globule. Este de notat că acest laborios proces tehnologic a putut fi lesne observat, urma lamei fierăstrăului de metal putând fi văzută în șanțurile dintre sfere. De asemenea, forma ovală a acestei piese ar sugera faptul că a fost produsă și utilizată ca piesă de centură sau harnașament.

Acest exemplar a fost încadrat în tipul al III-lea de verigi de către I. Glodariu, care sunt considerate, datorită diametrului lor mic, drept piese de cingătoare sau pandanive³⁶. Acest tip de verigă are ca perioadă maximă de circulație secolele I î.e.n.-I e.n., dar ele încep a fi produse mai de timpuriu, încă din secolul al III-lea î.e.n. iar durata lor de utilizare se întinde până în secolul al III-lea e.n. după cum se poate constata din descoperirea acestora în așezările carpice din Moldova³⁷. Veriga de la Floriile este foarte asemănătoare cu o piesă din Transilvania de la Piatra Craivii³⁸, în Muntenia cu cea de la Pietroasele Gruiu Dării³⁹ și în Moldova cu exemplarele de la Brad și Răcățiu⁴⁰. Veriga cu șiruri paralele de globule, întâlnită și în Ungaria și

³⁵ Em. Moscalu, *Ceramica traco-getică*, București, 1983, p. 118-119, pl. LXXVII/9; LXXXI/2,4,6,8,10; LXXXII/3; LXXXIII/6; *Ist.Rom.*, I, 1960, fig. 51/3.

³⁶ I. Glodariu, *op.cit.*, p. 64; A. Rustoiu, *op.cit.*, p. 106-107, fig. 54/3-4,7; 55/13; 56/2; 57/1,3,5,7; 109/4.

³⁷ Em. Moscalu, *Piese de podobăb din medul traco-getic și scitia. Inele și brățări ornamentate cu butoni*, în *ArhMold*, XIII, 1990, p. 151; V. Ursachi, *Zurgidava. Cetatea dacică de la Brad*, București, 1995, p. 233-234; I. V. Ferenczi, Cristina Bodo, *Noi piese descoperite la Piatra Roșie (județul Hunedoara)*, în *Sargetia*, XXVIII-XXIX/1, 1999-2000, p. 172-173; V. Dupoi, V. Sîrbu, *Pietroasele-Gruiu Dării. Incinta dacică fortificată (1)*, Buzău, 2001, p. 38-39.

³⁸ I. Glodariu, *op.cit.*, p. 66, fig. 4/8; 5/10; Em. Moscalu, *op.cit.*, p. 151, fig. 2/4-5; Gabriela Gheorghiu, *Dacii pe cursul mijlociu al Mureșului*, Cluj-Napoca, 2005, p. 162, varianta 2c și fig. 211/1.

³⁹ V. Dupoi, V. Sîrbu, *op.cit.*, p. 38-39, fig. 61/7; 63/5.

⁴⁰ V. Ursachi, *op.cit.*, p. 233-234, pl. 206/1; 330/1.

Cehoslovacia, unde este considerată drept celtică, este răspândită destul de mult și în România, dar pe teritoriul Dobrogei apare acum pentru prima dată⁴¹.

Inventarul descoperit la apropierea așezării fortificate de la Floriile, datate în secolul al IV-lea î.e.n., și care provine cu mare probabilitate de la două morminte de incinerare, ilustrează doar o parte din evoluția acestei stațiuni arheologice. Astfel, din categoria descoperirilor întâmplătoare efectuate în incintă sau în apropierea acestui obiectiv fac parte și vârfurile de săgeți premonetare, datate la sfârșitul secolului al VI-lea î.e.n.-secolul al V-lea î.e.n., mai multe drahme hisriene și monede macedonee de la Alexandru cel Mare și Alexandru al III-lea din secolele IV-III î.e.n.⁴². De asemenea, din aceeași așezare provine un depozit de nelte de fier, datat în ultimele veacuri înaintea erei noastre⁴³. Veriga cu trei șiruri de globule paralele de la Floriile, din secolele I î.e.n.-I e.n., stabilește și data cea mai târzie de funcționare a așezării fortificate. Așadar, începând cu secolul al VI-lea și până în secolul al I î.e.n., eventual chiar secolul I e.n., stațiunea fortificată de la Floriile a funcționat în permanență⁴⁴. Tot de la Floriile provine și o inscripție romană care amintește de un *princeps loci*, adică de un primar al unui mic sat, ceea ce îndreptățește presupunerea dăinuirii populației autohtone din fostu așezare fortificată getică și în epoca romană⁴⁵. Din lotul descoperirilor de la Floriile se remarcă și vârfurile de săgeți monetare și drahmele hisriene, ambele categorii de instrumente de schimb dovedind strânse legături comerciale ale geților din așezarea de pe dealul Dedibal cu Histria. Această constatare ne determină să presupunem că cele trei verigi cu noduri și strachina grecească din cele două morminte de la Floriile, împreună cu celelalte obiecte de metal, ar putea proveni de la Histria, adică dintr-o colonie grecească despre care se știe că și-a difuzat produsele proprii adânc în interiorul teritoriului getic.

ARCHAEOLOGICAL FINDS IN THE AREA OF THE GETIC SETTLEMENT OF FLORIILE (CONSTANȚA DISTRICT)

SUMMARY

The paper presents the inventories of two cremation tombs discovered by chance a large Gethic settlement, fortified with earth walls, placed in the area of the present-day village of Floriile, Constanța District. The pieces now described, whose finding circumstances we do not know, probably come from the necropolis of the settlement.

The inventory of the first tomb contains a Greek bowl, a small ring, a fibula of Thracian type, a fragmentary finger ring – all of these pieces in bronze – and a decorative bead of glass paste in the shape of a human mask. On a basis of analogies, all the pieces of this tomb could be dated in the 4th century BC.

The inventory of the second tomb includes a small hand-made bowl of gray paste and two big bronze rings with triple knobs, all pieces dating from the 4th century BC.

Another discovery from the settlement or from the necropolis is a bronze ring, decorated with three parallel rows of knobs, dated between the 1st century BC and the 1st century AD.

Coins, iron tools and ceramics have been occasionally recovered from the fortified settlement of Floriile and partly made public. These objects, together with the inventory of the two tombs now presented belong to the time frame between the end of the 6th century BC and the 1st century AD, period in which the fortress functioned.

A Latin inscription has been also found in Floriile, in an unknown location. It recalls a *princeps loci*, that is a mayor of a small village. Fact which supports the continuity of the autochthonous population in the fortified Gethic settlement during the Roman Age as well. At the same time, the Greek bowl and some of the metal objects, especially the rings with knobs, could come from Histria, the Greek colony that spread its own products on the whole Gethic territory.

⁴¹ I. H. Crișan, Z. Milea, *Descoperiri celtice la Papiu Ilariu (jud. Mureș)*, în *AMN*, VII, 1970, p. 67-78; I. H. Crișan, *Ziridava*, Arad, 1978, p. 144-145; A. Rusoiu, *op.cit.*, p. 106.

⁴² G. Talmățchi, *Noi descoperiri monetare în satul Adâncata (jud. Constanța)*, în *Pontica*, XXVII, 1994, p. 231-233; *idem*, *Din nou despre circulația monetară antică în zona Floriile-Adâncata (jud. Constanța)*, în *Pontica*, XXVIII-XXIX, 1995-1996, p. 261-266; *idem*, *Descoperiri premonetare și monetare în Dobrogea (sec. VI-I a.Chr.)*, în *Pontica*, XXXV-XXXVI, 2002-2003, p. 359-370.

⁴³ M. Irimia, *Unelte de fier din așezarea getică fortificată de la Adâncata (com. Aliman, jud. Constanța)*, în *Pontica*, XXXII, 1999, p. 73-74, 79; *idem*, *Outils de fer du site gète fortifié d'Adâncata (commune d'Aliman, dép. de Constanța)*, în *Civilisation grecque et cultures antiques périphériques. Hommage à Petre Alexandrescu à son anniversaire*, București, 2000, p. 102-110.

⁴⁴ Cf. M. Irimia, în *Pontica*, XXXII, 1999, p. 79; *idem*, în *Civilisation grecque et cultures antiques...*, p. 102-110.

⁴⁵ Al. Suceveanu, *Contribuții la cunoașterea satului dobrogean din epoca romană*, în *SCIYA*, 52-53, 2001-2002, p. 169; cf. și *CIL*, III, 7481.

FIGURE EXPLANATION

- Fig. 1. Map of Roman Dobrugea with the indication of the present village of Floriile.
 Fig. 2. Site plan (map), with the area of the Floriile village. The square with interrupted lines marks the Dedibal hill with promontory on which the fortified Gethic settlement is placed.
 Fig. 3. Inventory of tomb no. 1. 1. Greek bowl. 2. Fibula of Thracian type. 3. Ring with knobs. 4. Fragmentary bronze ring. 5. Small bronze ring. 6. Decoration bead with human masks made of glass paste.
 Fig. 4. Inventory of tomb no. 2. 1. Small bowl. 2-3. Bronze rings with knobs. 4. Bronze ring from the fortress area.

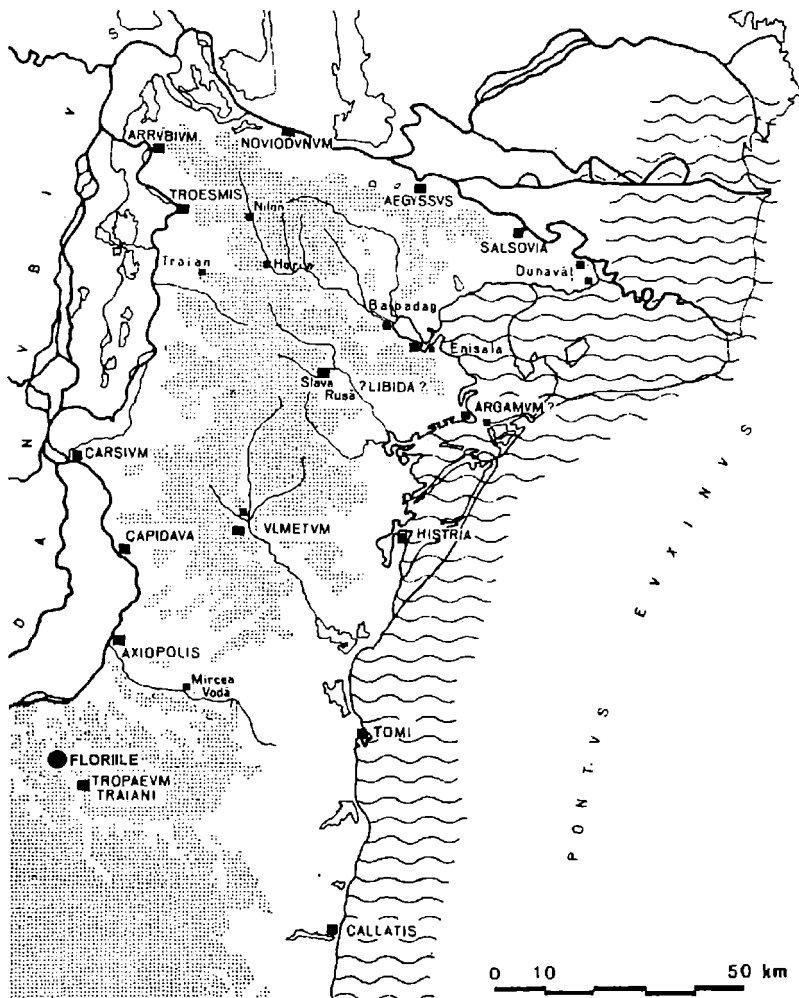

Fig. 1. Harta Dobrogei romane cu indicarea localității actuale de la Floriile.

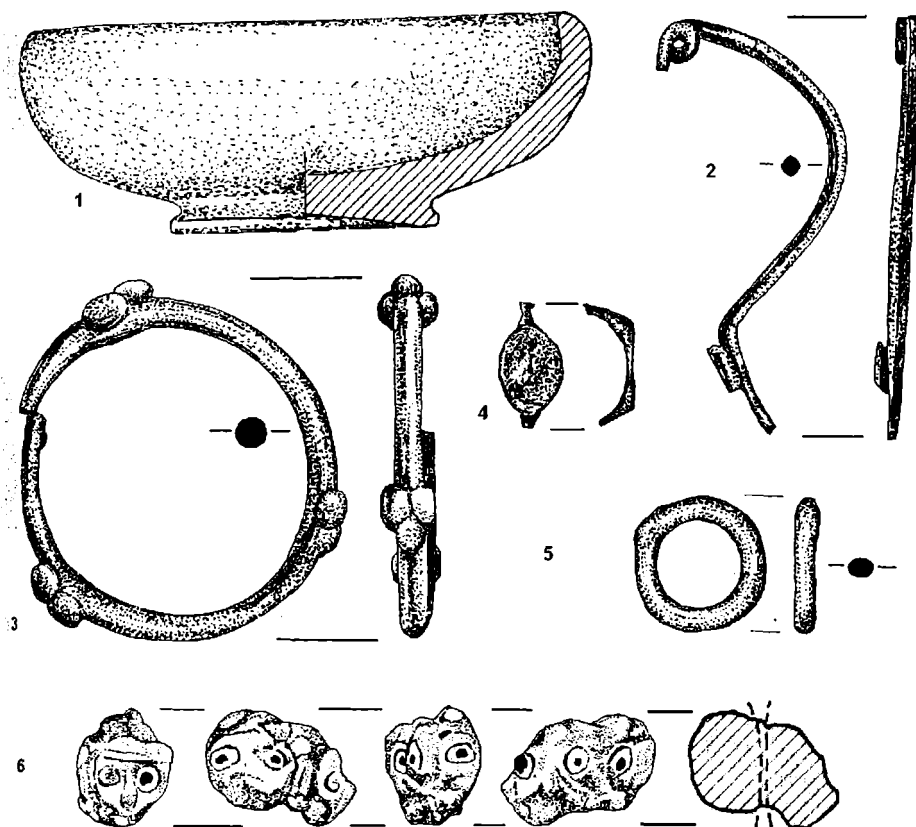

Fig. 2. Inventarul mormântului nr. 1; 1. Strachină grecească; 2. Fibulă de tip tracic; 3. Verigă cu noduri; 4. Inel de bronz fragmentar; 5. Verigă mică de bronz; 6. Mărgică cu măști umane din pastă de sticlă.

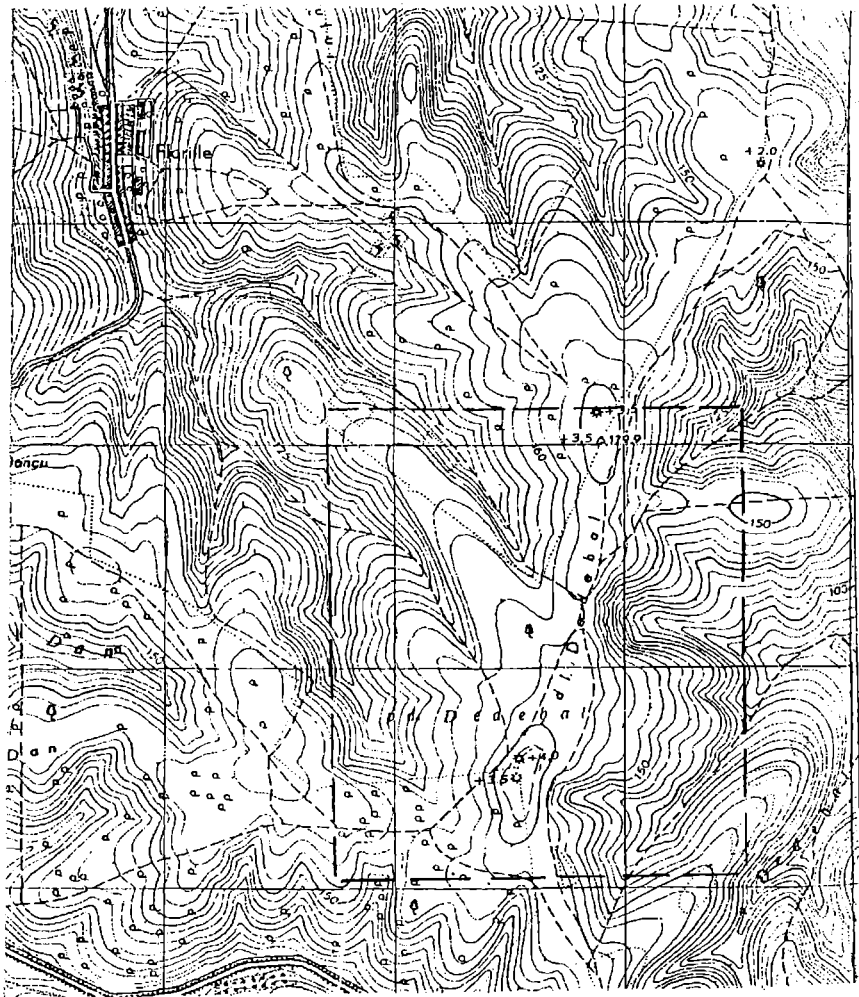

Fig. 3. Plan de situație, cu zona localității Florile. Pătratul din linii întrerupte marchează Dealul Dedibal cu promontoriul pe care este amplasată așezarea fortificată getică.

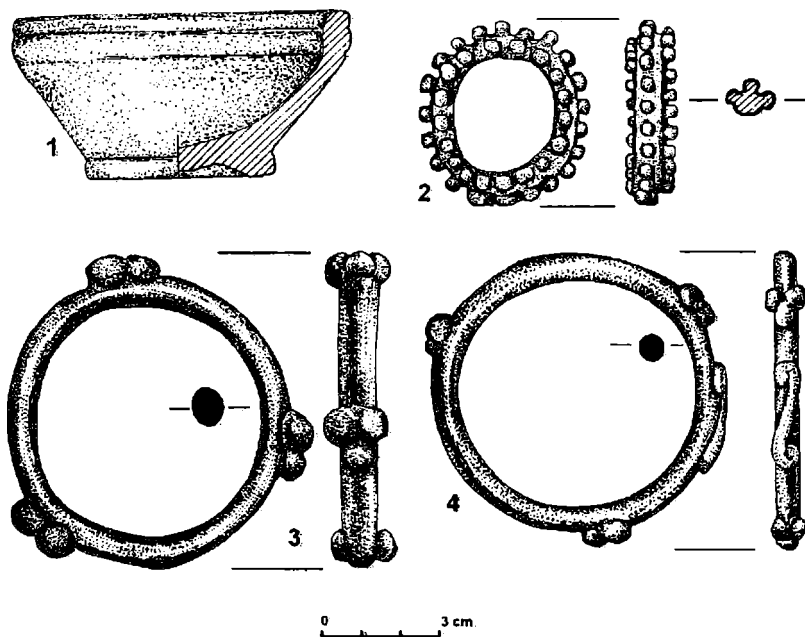

Fig. 4. Inventarul mormântului nr. 2: 1. Strachină mică; 2-3. Verigi de bronz cu noduri; 4. Verigă de bronz din zona cetății.